

**OMAISHOIDON TUKI
PELKOSENNIEMEN KUNNASSA**

1. LAINSÄÄDÄNTÖ

Omaishoidon tuki perustuu lakiin omaishoidon tuesta (2.12.2005/937 ja 950/2006).

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Omaishoitajalla tarkoitetaan omaista tai muuta hoidettavalle läheistä henkilöä, joka on tehnyt kunnan kanssa omaishoitosopimuksen. Ns. vieras hoitaja ei voi olla omaishoitajana.

Sopimus omaishoidon tuesta laaditaan toistaiseksi ja vain erityisestä syystä määräaikaiseksi. Omaishoidon tuki -sopimus on luonteeltaan toimeksiantosopimus, jonka liitteenä tulee olla hoidettavaa koskeva palvelu- ja hoitosuunnitelma. Palvelu- ja hoitosuunnitelmaan on kirjattava hoidettavan ja hoitajan kanssa sovittujen palvelujen määrä, sisältö ja toteutus. Tuki on kokonaisuus, joka muodostuu omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta ja vapaasta, hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä muista omaishoitoa tukevista palveluista. Omaishoitoa tukevia palveluja ovat mm. kotihoidon palvelut, ohjaus, koulutus, neuvonta, sosiaalityön palvelut, vertaistukiryhmätoiminta sekä kuntoutus. Omaishoidon tuen järjestämisestä vastaa kunta määrärahojen puitteissa.

Omaishoitaja ei ole työsopimuslain tarkoittamassa työsuhteessa Pelkosenniemen kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan. Omaishoitajan eläketurvassa säädetään kunnallisessa eläkelaiissa. Kunnan on otettava omaishoitajalle tapaturmavakuutuslain mukainen vakuutus. Omaishoitajan tulo on veronalaista tuloa.

Omaishoidon tuen hakeminen

Omaishoidon tukea haetaan kirjallisella hakemuksella sosiaalitoimesta. Omaishoidon tukea hakevan/hoidettavan luokse tehdään kotikäynti, jonka tarkoituksena on kartoittaa hoitajan ja hoidettavan toimintakyky, hoidon sitovuus, vaativuus sekä olosuhteet. Sosiaalijohtaja tekee päätöksen hoidettavan oikeudesta omaishoidontukeen ja tekee hoito- ja palvelusuunnitelman sekä sopimuksen hoitajan kanssa. Tarvittaessa päätöksen tueksi voidaan pyytää lääkärintodistus tai käsitellä asiaa SAS-ryhmässä.

2. OMAISHOIDONTUEN MYÖNTÄMISPERUSTEET

Omaishoitajan tulee olla 18 vuotta täyttänyt ja hänen terveytensä ja toimintakykynsä tulee vastata omaishoidon asettamia vaatimuksia, jotta hän kykenee kantamaan kokonaisvastuun hoidettavasta sekä takaamaan hänelle asianmukaisen ja turvallisen hoidon. Omaishoidon on oltava hoidettavan edun mukaista. Hoidettavan kodin tulee olla terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva tai muutettavissa sellaiseksi.

Lapsen ja nuoren omaishoidon tukea myönnettäessä huomioidaan vammaisuuden ja sairauden tuottamat haitat, päivittäisen hoidon hoitojärjestelyt sekä normaali iänmukainen kehitys, joka vaikuttaa

hoidon ja huolenpidon tarpeisiin kotona ja kodin ulkopuolella. Jos omaishoitaja joutuu omaishoito-tilanteen vuoksi luopumaan ansiotyöstä osittain tai kokonaan, huomioidaan tämä tuen myöntämisessä.

Kunta tukee, ohjaa ja neuvoo, seuraa ja valvoo omaishoidon tuella järjestettyä hoitoa. Sopimus omaishoidon tuesta voidaan purkaa välittömästi, jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai omaishoitajan terveyden ja turvallisuuden. Omaishoidon tuki maksetaan hoitajalle. Hoitoa tarvitsevan henkilön kotikunnan tulee olla Pelkosenniemi.

3. HOITOISUUDEN ARVIOINTI

Asiakkaan hoitoisuuden arvioinnissa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntemusta ja omaishoidon tuesta päätettäessä arvioidaan hoidon ja huolenpidon vaativuutta ja sitovuutta. Omaishoidon tuessa hoitopalkkion suuruus määräytyy toistaiseksi Pelkosenniemen kunnan omaa arviointilomaketta käyttäen. Yhtenä kriteerinä arvioinnissa on, että omaishoito vähentää tai korvaa kotihoidon, tehostetun palveluasumisen ja laitoshoidon palveluja.

Omaishoitajan ja hoidettavan kanssa laaditaan yhdessä palvelu- ja hoitosuunnitelma, joka tarkistetaan tarvittaessa sekä kokonaistilanteen muuttuessa. Omaishoidon palkkio on indeksisidonnainen.

4. HOITOISUUSRYHMÄT JA HOITOPALKKIOT 1.1.2018 alkaen

1. Aikuisten toimintakyvyn arvioinnin pisteet ja hoitopalkkioryhmät:

- Itsenäisesti suoriutuva tai ajoittain autettava, pisteet 11-26, palkkio 0 €
- osittain autettava, pisteet 27-35, palkkio 392,57 €/kk
- suurimmaksi osaksi autettava, pisteet 36-43, palkkio 434,04 €/kk
- täysin autettava ja täysin hoidettava, pisteet 44-56, palkkio 633,87 €/kk
- hoidollisesti raskas siirtymävaihe, palkkio 785,14 €/kk

2. Lasten ja nuorten toimintakyvyn arvioinnin pisteet ja hoitopalkkioryhmät

- itsenäisesti suoriutuva tai ajoittain autettava, pisteet 8-18, palkkio 0 €
- osittain autettava, pisteet 19-24, palkkio 392,57 €/kk
- suurimmaksi osaksi autettava 25-31, palkkio 434,04 €/kk
- täysin autettava ja täysin hoidettava 32-42, palkkio 633,87 €/kk

MAKSULUOKAT

1. Osittain autettavat, paljon hoitoa tarvitsevat henkilöt:

Pisteet 27-35 / lapset 19-24, palkkio 392,57 €/kk

- henkilö tarvitsee paljon hoitoa, huolenpitoa, apua ja tukea monissa päivittäisissä toiminnoissa: henkilökohtaisen hygienian hoidossa, ravitsemuksesta huolehtimisesta, liikkumisesta sekä elämän hallinnassa ja vuorovaikutuksessa. Alkavan muistihäiriön takia fyysisesti hyväkuntoinen hoidettava tarvitsee jatkuvaa valvontaa.
- alle 18-vuotiaiden omaishoidon tuki kohdennetaan vaikeasti vammaisten tai pitkäaikaissairaiden lasten hoitoon.
- sekä aikuisten että lasten omaishoitajan tulee olla valmis huolehtimaan hoidettavasta ja hänen hoitotoimenpiteistään eri vuorokauden aikoina. Omaishoitaja osallistuu hoidettavan kuntoutukseen. Kodin ulkopuolisen hoidon yhteydessä edellytetään, että hoidon tarve on runsasta ja sitovaa niinä aikoina, kun hoidettava on kotona

2. Suurimmaksi osaksi autettavat, jatkuvaa hoitoa tarvitsevat henkilöt:

Pisteet 36-43 / 25-31, palkkio 434,04 €/kk

- henkilö tarvitsee apua lähes kaikissa päivittäisissä toiminnoissa ja henkilökohtaisen hygienian hoidossa. Hoidettava saattaa olla kasteleva. Hoidettava tarvitsee omaishoitajan apua myös öisin. Fyysisesti hyväkuntoinen hoidettava voi olla keskivaikeasti muistihäiriöinen ja tarvita jatkuvaa valvontaa ympäri vuorokauden. Omaishoitaja osallistuu hoidettavan kuntoutukseen.

3. Täysin autettavat ja täysin hoidettavat henkilöt:

Pisteet 44-56 / 32-42, palkkio 633,87 €/kk

- henkilö tarvitsee jatkuvaa ympärivuorokautista hoitoa ja huolenpitoa kaikissa päivittäisissä toiminnoissa. Hoitotyö on erittäin sitovaa ja vaativaa ja edellyttää hoitajan kokopäiväistä työpanosta ja hoitovastuuta ympäri vuorokauden. Hoidon sitovuus on samaa kuin pysyvässä ympärivuorokautisessa hoidossa asumis- ja laitousyksikössä. Hoidettava ei kykene asumaan yksin, eikä häntä voi jättää päivän aikana yksin. Ilman omaishoitajaa hoidettava tarvitsisi pysyvän ympärivuorokautisen hoidon asumis- ja laitousyksikössä. Hoidettava saattaa tarvita jatkuvasti vaativia sairaanhoidollisia toimenpiteitä. Omaishoitaja ei voi käydä kokopäivätyössä kodin ulkopuolella.

4. Siirtymävaiheen hoitopalkkiot, hoitopalkkio 785,14 €/kk

- tuki on tarkoitettu hoidollisesti raskaan henkilön siirtymävaiheen omaishoittoon (Omaishoitolaki § 5). Siirtymävaihe voi olla saattohoitotilanne tai siirtyminen hoitomuodosta toiseen, jona aikana hoidettava tarvitsee erittäin runsaasti hoivaa ja huolenpitoa. Hoitopalkkion maksu on lyhytaikaista. Hoitaja jää tätä tarkoitusta varten pois omasta työstään. Edellytyksenä hoitopalkkion maksamiselle on, että hoitajalla ei ole oikeutta saada vastaavalta ajalta erityishoitorahaa tai vuorottelukorvausta.

5. YLEISET EHDOT OMAISHOIDON PALKKIORYHMISSÄ

Hoitopalkkion maksaminen ei keskeydy eikä sitä vähennä intervallihoito laitoksessa, mikäli hoidettava on kotona vähintään kaksi viikkoa kuukaudessa.

Hoidettavan käyttämistä muista palveluista (kotipalvelu, kotisairaanhoido, tukipalvelut, jaksohoito) peritään hoidettavalta normaalisti asiakasmaksulain ja -asetuksen mukainen maksu.

Omaishoidon tukea ei makseta, jos hoidettava on sairaalassa pitkäaikaishoidossa tai käy kotijaksoilla sairaalasta. Jos omaishoito keskeytyy äkillisesti hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, keskeytyy hoitopalkkion maksaminen tasan kuukauden kuluttua. Mikäli hoito keskeytyy omaishoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä (kuntoutus, intervallihoito), hoitopalkkion maksaminen keskeytyy seitsemän (7) vuorokauden kuluttua.

Kunta voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden (2) kuukauden ja omaishoitaja irtisanomista seuraavan yhden (1) kuukauden kuluttua. Irtisanomisista riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi.

6. TOIMINTAOHJEITA

Omaishoitosopimus

Omaishoidon tuesta ja lakisääteisten vapaiden järjestämisestä laaditaan kunnan ja hoitajan välille sopimus, jonka liitteenä on aina palvelu- ja hoitosuunnitelma. Tuen maksamisen edellytyksenä on aina allekirjoitettu sopimus liitteineen.

Omaishoitaja ei ole työsopimuslain tarkoittamassa työsuhteessa Pelkosenniemen kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan. Omaishoitajan eläketurvassa säädetään kunnallisessa eläkelaiissa. Kunnan on otettava omaishoitajalle tapaturmavakuutuslain mukainen vakuutus. Omaishoitajan tulo on hoitajalle veronalaista tuloa.

Omaishoitaja on velvollinen ilmoittamaan omaishoidonvapaat sekä muut keskeytykset välittömästi sosiaalitoimeen.

Sijaisomaishoitosopimus

Omaisella on mahdollisuus hankkia itse sijaisomaishoitaja, jonka kanssa kunta tekee erillisen sopimuksen.

Omaishoidon tuen hakeminen

Omaishoidon tukea haetaan kirjallisella hakemuksella sosiaalitoimesta. Omaishoidon tukea hakevan/hakijan luokse tehdään kotikäynti, jonka tarkoituksena on kartoittaa hoitajan ja hoidettavan toimintakyky, hoidon sitovuus, vaativuus sekä olosuhteet.

7. OMAISHOITAJAN VAPAAPÄIVÄT

Kunnan kanssa omaishoitotosopimuksen tehneellä omaishoitajalla on oikeus kolmen vuorokauden vapaaseen kuukaudessa, jos hän on kuukauden aikana sidottu hoitoon lähes ympärivuorokautisesti vähintään 15 päivänä kuukaudessa, jollei sopimuksessa ole muuta sovittu. Omaishoidon pidetyt vapaapäivät eivät vähennä oikeutta omaishoidon vapaisiin.

Vapaat on pidettävä kalenterivuoden aikana. Kunnan on huolehdittava hoidon järjestämisestä vapaiden aikana. Hoitaja hakee itse vapaan ajaksi hoidettavalle hoitopaikan joko palvelukoti Onnelasta, terveyskeskuksen vuodeosastolta tai muusta sovitusta paikasta. Mikäli vapaita hoitaa sijaisomaishoitaja, tehdään tämän kanssa erillinen sopimus.

Hoidettavan maksettava **omavastuuosuus on 11,40 € vapaapäiviltä**, jotka kunta järjestää omaishoidon lakisääteisen vapaapäivän ajaksi ja jotka korvaavat omaishoidon antamaa hoitoa ja huolenpitoa. Koskee myös läheislomituksena järjestettävää omaishoitajien vapaapäivien järjestämistä.

YHTEYSTIETOJA:

sosiaalijohtaja	puh. 040 532 0474
sosiaalipalvelusihteeri	puh. 040 578 0590
palvelukoti Onnela	puh. 0400 406 481
terveyskeskuksen vuodeosasto	puh. 040 563 8216